

P. P. ALEKSANDROV

KERTOMUS VIIPYNEESTÄ PALKANMAKSUSTA

Aivan imperialistisen sodan alussa rakennettiin Narvan piiriin panssariluoteja valmistava „Antšar” niminen tehdas. Jo ennen Lokakuun vallankumousta tämän tehtaan bolševikit alkoivat toteuttaa tehdaskomitean kautta tuotannon työläisvalvontaa. Vastaukseksi tähän tehtaan johto noudattaen Rjabušinskin tunnusta „tukahdutettava vallankumous nälän luisella kouralla” alkoi viivyttää työläisten palkanmaksua.

Lokakuun vallankumouksen jälkeen tehdaskomitea otti melkein täydellisesti laitoksen johdon omiin käsiinsä. Ensi vuorossa heräsi kysymys työpalkan maksamisesta työläisille, jotka eivät olleet saaneet sitä lokakuusta 1917. Tässä tarkoituksessa tehdaskomitean kahden jäsenen, minun ja toveri Vasiljevin tehtäväksi annettiin hankkia rahaa.

Kiersimme joka päivä aamusta iltaan eri laitoksissa. Kävimme Tykkituotannon Pietarin hallinnossa ja Päähallinnossa, tehtaan omistajien luona sekä kolkuttelimme niin sanotun „tehdasneuvottelun” huoneiston ovia, jossa istuivat tehtailijat, mutta kaikki oli tuloksetonta. Neuvostovalta ei ollut ehtinyt vielä siihen mennessä syrjäyttää tsaarinaikaisia virkamiehiä, ja ne sabotoivat kaikin keinoin. Joko osoittautui, ettei meillä muka ollut kaikkia tarvittavia asiapapereita tai tilitasetta, tai luvattiin käsitellä meidän kysymyksemme jossakin neuvottelukokouksessa — ja aina noin kahden viikon kuluttua.

Kului lokakuu, marraskuu ja enemmän kuin puolet joulukuusta. Rahaa ei vielääkään saatu. Työläiset joutuivat kärsimään nälkää, tehtaalla vallitsi kiihtynyt mieliala. Syytettiin ei vain johtoa, vaan myös tehdaskomitean „tyhjäntoimittajia”, erikoisesti meitä, „valtuutettuja”. Vihdoin joulukuun 30 päivän illalla saimme Tykkituotannon päähallinnosta Valtionpankille osoitetun 800.000 ruplan suuruisen maksumääräyksen. Ilmoitimme siitä tehdaskomiteaan, ja se päätti kutsua yövuoron työläiset joulukuun 31 päivänä kello 2—3 hakemaan tilää.

Aamulla joulukuun 31 päivänä ajoimme tehtaan autolla Valtionpankille. Astuimme kassan eteen ja työnsimme rahastajan käteen maksumääräyksen. Sieltä vastattiin:

— Tulkaa tammikuun toisena päivänä. Tänään ei ole pankin vastaanottopäivä.

Läksimme pankin komissaarin luo — mies levitteli vain käsiään, ei voi muka millään auttaa.

Silloin päässämme välähti yhtäkkiä toiveikas ajatus: entä jos lähdettäisiin Leninin luo?

Muutama päivä aikaisemmin Kansankomissaarien Neuvosto oli ottanut pankista viisi miljoonaa ruplaa vallankumouksen kiireellisimpiä tarpeita varten. Olimme sen lukeneet siihen aikaan vielä ilmestyneistä porvarillisista lehdistä, jotka kirkkuvat, että „bolševikit ryöstävät Venäjää”.

Saavuimme Smolnaan, suuntasimme askelemme rakennuksen vasemmanpuoleiselle siivelle, jossa siihen aikaan sijaitsi toveri Leninin työhuone sekä hänen vastaanottohuoneensa. Astuimme Gorbunovin luo ja sanoimme hänelle:

— Meidän pitäisi saada puhutella toveri Leniniä.

— Hän ei ole vielä tullut, istukaa, — kuului vastaus.

Noin viiden minuutin kuluttua vastaanottohuoneeseen tuli Vladimir Iljitš. Tervehdittyään meitä kädestä puristaen hän alkoi heti kysellä: mistä me olemme, paljonko tehtaalla on työläisiä, onko siellä bolševikkien järjestö? Selvitettyään itselleen kaiken Iljitš kysyi:

— Entä mitä asiaa teillä on minulle?

Kerroimme työpalkan maksun viivytyksestä, vaivoistamme kaupunkia juostessa ja siitä, ettei meille annettu rahaa, vaikka meillä oli maksumääräys pankkiin.

— Entä sitten? — kysyi Vladimir Iljitš. — Miten voisin teitä auttaa?

Me jouduimme hämillemme...

— Tuota noin... me nähkääs kuulimme, että Kansankomissaarien Neuvosto sai äskettäin pankista viisi miljoonaa ruplaa... Emmekö voisi niistä varoista saada maksumääräystä vastaan tarvitsemaamme summaa?

— Se käy päinsä, — vastasi Vladimir Iljitš. — Hakekaa Bontš-Brujevitš ja Sverdlov ja sanokaa, että he tulisivat luokseni.

Löysimme pian toverit Sverdlovin ja Bontš-Brujevitšin, ja noin kahdenkymmenen minuutin kuluttua meille annettiin pöytäkirja, johon oli kirjoitettu päätös — myöntää meille tarvittava summa.

Nyt oli kysymys vain kassanhoitajasta. Häntä odotellessa kävelimme käytävällä ja huomasimme eräässä ovesa kynällä kirjoitetun lapun „Ruokala”. Siinä oli Kansankomissaarien

Neuvoston ruokala. Elimme silloin nälkävuosia. Elintarvikkeita jaettiin kaupungissa vain korteilla ja niitäkin sangen vähän. Ja sattui juuri olemaan päivällisaika, teki mieli syödä. Me katsahdimme toisiimme: eikö tässä ruokalassa saisi syödäseen?

Käännyimme toveri Gorbunovin puoleen, ja hän antoi meille heti kaksi talonkia. Astuimme ruokalaan toivossa saada Kansankomissaarien Neuvoston hyvä päivällinen.

Muutama pitkä vahakankaalla päällystetty pöytä — siinä koko ruokalan kalustus. Eräällä pöydällä oli pieni kasa paloiksi leikattua leipää, alumiinivanteja ja lusikoita. Talonkien ja rahan vastineeksi meille annettiin kaksi leipäpalaa ja kaksi vadillista kaalikeittoa.

Istuuduimme pöytään, maistelimme ruokaa, ja meidän silmämme menivät aivan pyöreiksi: kaalikeitto oli hapanta ja kaiken lisäksi sillillä maustettua. Samanlaisissa vadeissa meille tarjottiin toinen ruokalaji — tattarivelliä. Söimme kaiken hyvällä ruokahalulla, mutta sitten meistä alkoi tuntua, että toveri Gorbunov oli antanutkin meille talongit johonkin tavalliseen ruokalaan eikä Kansankomissaarien Neuvoston ruokalaan.

Huomautimme siitä Gorbunoville, mutta tämä vastasi, että Smolnassa oli vain yksi ruokala.

- Ja käyvätkö siellä päivällisellä kansankomissaaritkin?
- Myöskin kansankomissaarit.
- Ja Leninkin?
- Lenin myös.

Tällaisten vastausten jälkeen päivällinen alkoi tuntua meistä miellyttävältä...

Kohta saimme rahat ja lähdimme tehtaalle. Kaikki työläiset olivat jo siellä. Ennen rahojen jakamista nousimme korkeelle ja kerroimme, kuinka meidät oli otettu vastaan pankissa ja kuinka meidät otti vastaan Vladimir Iljitš, joka ratkaisi kahdessakymmenessä minuutissa asian, minkä takia me kaikki olimme saaneet niin paljon kärkeä. Emme unohtaneet mainita myöskään siitä, miten olimme syöneet Kansankomissaarien Neuvoston ruokalassa päivällisen.

Kaikki työläiset olivat ihastuksissaan Vladimir Iljitš Leninin välittömyydestä ja huomaavaisuudesta.

